

Na temelju članka 51. stavak (2) toč. a) i b) Zakona o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, broj 81/09), Federalni ministar financija - Federalni ministar finansija **d o n o s i**

P R A V I L N I K

o vrstama fiskalnih uređaja, tehničkim i funkcionalnim karakteristikama dijelova fiskalnih sustava, vrstama servisiranja i resetiranja i oznakama dijelova fiskalnih sustava

I OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se vrste fiskalnih uređaja sukladno članku 7. Zakona o fiskalnim sustavima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09, u daljem tekstu Zakon), kao i tehničke i funkcionalne karakteristike dijelova fiskalnih sustava, vrste servisiranja i resetiranja i oznake dijelova fiskalnih sustava iz članka 9. Zakona.

Članak 2.

Pojmovi i skraćenice

- (1) Izrazi i skraćenice koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:
- a) POS – Point of sale označava prodajno mjesto na kojem po odredbama članka 4. stav 2 Zakona postoji obveza evidentiranja prometa putem fiskalnog uređaja;
  - b) PPO – prodaja prema pravnim osobama;
  - c) PFO – prodaja prema fizičkim osobama;
  - d) OM – operativna memorija fiskalnog uređaja;
  - e) FM – fiskalna memorija;
  - f) IOSA – identifikacijska oznaka softverske aplikacije je jedinstveni identifikator nezavisnog programa, odnosno softverskog modula prodaje za komunikaciju nadređenog računala i fiskalnog pisača;
  - g) Dozvoljeni period – definira se od momenta formiranja posljednjeg dnevnog izvještaja pa sve do momenta formiranja prvog fiskalnog računa ili prvog reklamiranog fiskalnog računa;
  - h) Zabranjeni period – definira se od momenta formiranja prvog fiskalnog računa ili prvog reklamiranog fiskalnog računa nakon formiranja posljednjeg dnevnog izvještaja, pa sve do momenta formiranja prvog narednog dnevnog izvještaja;

- i) JIB – jedinstveni identifikacioni broj obveznika dodijeljen od strane Porezne uprave;
- j) PDV broj – identifikacioni broj iz uvjerenja/rješenja za registraciju za PDV;
- k) IBFU - identifikacioni broj fiskalnog uređaja;
- l) IBFM - identifikacioni broj fiskalnog modula;
- m) Tiskanje – istovremeno simultano tiskanje dokumenata identičnog sadržaja na obje trake (traci za klijenta i kontrolnoj traci).

Članak 3.

IBFU i IBFM

- (1) Prva dva znaka IBFU služe za identificiranje ovlaštenog proizvođača/zastupnika i tipa fiskalnog uređaja, dok narednih pet brojeva služe za identificiranje konkretnog fiskalnog uređaja.
- (2) Prva dva znaka i prvih pet znamenki IBFU i IBFM su identični.
- (3) Posljednja znamenka IBFU uvijek je nula.
- (4) Posljednja znamenka IBFM može biti bilo koja znamenka od 0 do 9.
- (5) Posljednja znamenka IBFM prvog fiskalnog modula u fiskalnom uređaju sa odgovarajućim IBFU uvijek je 0.
- (6) Posljednja znamenka IBFM svakog narednog fiskalnog modula u fiskalnom uređaju sa odgovarajućim IBFU uvećava se za 1 u odnosu na IBFM prethodnog fiskalnog modula, sve dok ne dostigne maksimalnu dozvoljenu znamenku iz stavka (4) ovog članka.
- (7) U slučaju iz stavka (6) ovog članka, fiskalni uređaj sa postojećim IBFU ne može se više koristiti po popunjavanju fiskalnog modula sa IBFM čija je posljednja znamenka jednaka maksimalno dozvoljenoj znamenci iz stava 4. ovog članka.

II KARAKTERISTIKE FISKALNOG UREĐAJA

Članak 4.

Način realiziranja fiskalnog uređaja

Fiskalni uređaj može biti realiziran kao:

- a) Fiskalna kasa koja prima naredbe od operatera preko tipkovnice fiskalne kase
- b) Fiskalni pisač koji prima naredbe od nadređenog računala kroz certificiranu softversku aplikaciju kao sastavnog dijela fiskalnog sustava preko porta fiskalnog pisača

- c) Fiskalna kasa - pisač koji prima naredbe od nadređenog računala kroz certificiranu softversku aplikaciju kao sastavnog dijela fiskalnog sustava preko porta fiskalne kase –pisača.

Članak 5.

Memorije fiskalnog uređaja.

Fiskalni uređaj mora imati programsku memoriju, operativnu memoriju, fiskalnu memoriju i elektronički žurnal.

Članak 6.

Karakteristika evidentiranja prometa

Fiskalni uređaj mora da:

- a) omogući prijem naredbi od operatera preko tipkovnice fiskalnog uređaja, u slučaju fiskalne kase ili naredbi nadređenog računala kroz certificiranu softversku aplikaciju preko porta fiskalnog uređaja, u slučaju fiskalnog pisača i fiskalne kase–pisača,
- b) osigura klijentu vizualno praćenje evidentiranja prometa, storniranja evidentiranog prometa, reklamiranja prometa i storniranja reklamiranog prometa na displeju za klijenta,
- c) osigura kasiru vizualno praćenje evidentiranja prometa, storniranja evidentiranog prometa, reklamiranja prometa i storniranja reklamiranog prometa na displeju za operatera, u slučaju fiskalne kase,
- d) osigura evidentiranje prometa, storniranje evidentiranog prometa, reklamiranje prometa i storniranje reklamiranog prometa u konvertibilnim markama zaokruživanjem na drugu decimalu,
- e) osigura pohranjivanje podataka o svakom pojedinačnom ostvarenom evidentiranom prometu i svakom pojedinačnom ostvarenom reklamiranom prometu u operativnu memoriju uz istovremeno tiskanje i upisivanje u elektronički žurnal isključivo na osnovu podataka iz memorije fiskalnog uređaja. Pri tome se svakom izdanom fiskalnom računu ili reklamiranom fiskalnom računu dodjeljuje digitalni potpis prema standardnom MD5 algoritmu. Ovaj potpis se pohranjuje u elektronički žurnal i tiska u podnožju svakog fiskalnog dokumenta prema Pravilniku o izgledu fiskalnih, nefiskalnih i testnih dokumenata, značenju pojedinih podataka sadržanih u fiskalnim dokumentima i konturama, obliku i sadržaju fiskalnog loga,
- f) osigura grupiranje, zbrajanje i iskazivanje podataka o ostvarenom evidentiranom prometu i ostvarenom reklamiranom prometu po poreznim stopama i načinima plaćanja.

- g) osigura automatsko formatiranje i prebacivanje podataka o ostvarenom evidentiranom prometu, storniranom evidentiranom prometu, ostvarenom reklamiranom prometu i storniranom reklamiranom prometu po poreznim stopama iz operativne memorije u fiskalnu memoriju prilikom formiranja dnevnog izvještaja, a zatim automatsko brisanje podataka o ostvarenom evidentiranom prometu, storniranom evidentiranom prometu, ostvarenom reklamiranom prometu i storniranom reklamiranom prometu po poreznim stopama u operativnoj memoriji u dozvoljenom periodu. Svaki dnevni izvještaj prati kreiranje digitalnog potpisa po standardom MD5 algoritmu. Ovaj potpis se tiska u podnožju svakog dnevnog izvještaja i pohranjuje u elektronički žurnal i fiskalnu memoriju,
- h) osigura jasno i nedvojbeno razlikovanje nefiskalnih i testnih od fiskalnih dokumenata prema Pravilniku o izgledu fiskalnih, nefiskalnih i testnih dokumenata, značenju pojedinih podataka sadržanih u fiskalnim dokumentima i konturama, obliku i sadržaju fiskalnog loga.

Članak 7.

Karakteristike sigurnosti fiskalnog uređaja

Fiskalni uređaj mora da:

- a) omogući pristup dijelu kućišta radi zamjene papira bez skidanja servisne plombe,
- b) onemogući fizički pristup unutrašnjosti fiskalnog uređaja, programskoj memoriji, operativnoj memoriji, fiskalnoj memoriji i elektroničkom žurnalu bez skidanja servisne plombe,
- c) osigura očitavanje sadržaja programske memorije preko porta fiskalnog uređaja,
- d) osigura zaštitu sadržaja fiskalne memorije od izmjena i brisanja,
- e) osigura zaštitu sadržaja memorije elektroničkog žurnala od izmjena i brisanja,
- f) onemogući razdvajanje fiskalnog modula od matične ploče fiskalnog uređaja bez skidanja fiskalne plombe,
- g) osigura čvrstu fizičku vezu fiskalnog modula i kućišta fiskalnog uređaja,
- h) osigura čvrstu fizičku vezu modula elektroničkog žurnala i kućišta fiskalnog uređaja,
- i) omogući automatsko ili ručno prebacivanje fiskalnog uređaja u režim čitanja fiskalne memorije,
- j) omogući očitavanje sadržaja fiskalne memorije preko porta fiskalnog uređaja na osnovu komandi primljenih preko porta fiskalnog uređaja,
- k) omogući očitavanje sadržaja elektroničkog žurnala preko porta fiskalnog uređaja na temelju naredbi primljenih preko porta fiskalnog uređaja.

Članak 8.

Karakteristika onemogućavanja registriranja prometa

Fiskalni uređaj mora da:

- a) onemogući dalje registriranje prometa pomoću fiskalnog uređaja, nakon što se popuni memorija elektroničkog žurnala ili fiskalna memorija po bilo kom osnovu,
- b) onemogući dalje registriranje prometa pomoću fiskalnog uređaja ako je u postupku samotestiranja utvrđena neispravnost fiskalne memorije,
- c) onemogući dalje registriranje prometa pomoću fiskalnog uređaja ako je u postupku samotestiranja utvrđena neispravnost operativne memorije,
- d) onemogući dalje registriranje prometa pomoću fiskalnog uređaja ako je u postupku samotestiranja utvrđena neispravnost displeja,
- e) onemogući dalje registriranje prometa pomoću fiskalnog uređaja, ako je u postupku samotestiranja utvrđena neispravnost pisača,
- f) onemogući dalje registriranje prometa pomoću fiskalnog uređaja u odsustvu papirne trake,
- g) onemogući dalje registriranje prometa pomoću fiskalnog uređaja ukoliko upis u elektronički žurnal nije realiziran.

Članak 9.

Karakteristika tiskanja

Fiskalni uređaj mora da:

- a) osigura tiskanje fiskalnih dokumenata na službenim jezicima Bosne i Hercegovine,
- b) osigura tiskanje dokumenata na papiru i istovremeni upis identičnog sadržaja u elektronički žurnal,
- c) osigura tiskanje podataka o svakom pojedinačno evidentiranom prometu i istovremeni upis u elektronički žurnal,
- d) osigura tiskanje podataka o svakom pojedinačno storniranom evidentiranom prometu i istovremeni upis u elektronički žurnal,
- e) osigura tiskanje podataka o svakom pojedinačno reklamiranom prometu i istovremeni upis u elektronički žurnal,
- f) osigura tiskanje podataka o svakom pojedinačno storniranom reklamiranom prometu i istovremeni upis u elektronički žurnal,
- g) osigura mogućnost poništavanja računa u cjelosti prije komande za uplatu ili isplatu,
- h) onemogući tiskanje fiskalnih dokumenata prije fiskalizacije,
- i) omogući tiskanje testnih dokumenata isključivo prije fiskalizacije u testnom režimu prema Pravilniku o izgledu fiskalnih, nefiskalnih i testnih

- dokumenata, značenju pojedinih podataka sadržanih u fiskalnim dokumentima i konturama, obliku i sadržaju fiskalnog loga,
- j) omogući tiskanje fiskalnog loga na fiskalnim dokumentima prema Pravilniku o izgledu fiskalnih, nefiskalnih i testnih dokumenata, značenju pojedinih podataka sadržanih u fiskalnim dokumentima i konturama, obliku i sadržaju fiskalnog loga,
  - k) omogući tiskanje nefiskalnih dokumenata isključivo prema Pravilniku o izgledu fiskalnih, nefiskalnih i testnih dokumenata, značenju pojedinih podataka sadržanih u fiskalnim dokumentima i konturama, obliku i sadržaju fiskalnog loga,
  - l) osigura tiskanje baze artikala fiskalnog uređaja,
  - m) osigura tiskanje potvrde o uspješnosti prijenosa podataka preko terminala na server PU automatskim tiskanjem periodičnog izvještaja za period na koji se odnose poslani podaci uz tekstualni ispis o uspješnosti prijenosa podataka,
  - n) osigura da se svaka početa, pa prekinuta operacija usljed neispravnosti pisača, poslije popravke pisača nastavi, osim u slučaju kvara procesora ili memorije,
  - o) osigura da se svaka početa, pa prekinuta operacija usled prekida napajanja, nakon dovođenja napajanja nastavi uz otiskanu poruku o prekidu napajanja.

Članak 10.

Karakteristika onemogućavanja brisanja brojača

Fiskalni uređaj mora da:

- a) onemogući brisanje brojača rednog broja fiskalnog računa,
- b) onemogući brisanje brojača rednog broja reklamiranog fiskalnog računa,
- c) onemogući brisanje brojača rednog broja dnevnog izvještaja,
- d) onemogući brisanje brojača rednog broja servisiranja,
- e) onemogući brisanje brojača rednog broja reseta i
- f) onemogući brisanje brojača rednog broja promjene poreznih stopa.

Članak 11.

Karakteristika kontrole vremenskih odrednica

Fiskalni uređaj mora da:

- a) omogući unos datuma i vremena u formatu „DD.MM.GGGG. hh:mm“ poslije skidanja servisne plombe,
- b) omogući unos u fiskalnu memoriju datuma i vremena fiskalizacije,
- c) omogući očitavanje vremenskih odrednica iz sata realnog vremena,

- d) u zabranjenom periodu onemogućiti promjenu vremenskih odrednica sata realnog vremena,
- e) omogućiti kontrolu unesenih vremenskih odrednica, tako da unesene vremenske odrednice ne mogu biti starije od vremenskih odrednica koje su već prethodno pohranjene u fiskalnu memoriju,
- f) omogućiti automatsku promjenu zimskog u ljetnje računanje vremena i obrnuto.

Članak 12.

Specifikacije poreznih stopa

(1) Fiskalni uređaj mora da:

- a) osigura specifikaciju pet poreznih stopa, označenih slovima "A", "E", "J", "K" i "M" u formatu sa 4 cifre sa dva decimalna mjesta,
- b) onemogućiti promjenu specifikacije poreznih stopa u zabranjenom periodu.

(2) Obveznici ovog zakona koji nisu u upisani u registar obveznika PDV dodjeljuju poreznu stopu „A“ svim artiklima.

(3) Obveznici ovog zakona koji su upisani u registar obveznika PDV-a dodjeljuju poreznu stopu:

- a) „E“ artiklima na čiji se promet plaća PDV po općoj stopi propisanoj zakonom o PDV,
- b) „J“ artiklima na čiji se promet plaća PDV po posebnoj stopi ukoliko se propiše zakonom,
- c) „K“ artiklima koji su oslobođeni PDV-a,
- d) „ M „ oznaka za moguće uvođenje nove porezne stope.

Članak 13.

Elektronički žurnal

Elektronički žurnal treba da se realizuje kao poseban modul koji uključuje memoriju nezavisnu od napajanja. Modul mora da sadrži mikrokontroler koji onemogućava da podaci jednom upisani u žurnal budu obrisani ili promijenjeni. Svako upisivanje u žurnal prati automatska provjera ispravnosti upisa. Fiskalni uređaj treba da onemogućiti dalje registriranje prometa ukoliko se utvrdi neispravnost upisa.

Kapacitet žurnala mora da bude najmanje 1 GB i u njega se smještaju:

- a) kopije svih tiskanih fiskalnih dokumenata i kopije duplikata fiskalnih dokumenata sa digitalnim potpisom prema standardnom MD5 algoritmu redom kako su tiskani
- b) kopije svih nefiskalnih dokumenata redom kako su tiskani.

Fiskalni uređaj mora da:

- a) izvrši upisivanje JIB (13 cifara) i IBFM iz fiskalnog modula prilikom inicijalizacije elektroničkog žurnala sa IBFM,
- b) onemogući tiskanje kada upis u elektronički žurnal nije ispravan ili nije moguć ili podaci o JIB i IBFM nisu identični podacima upisanim u fiskalnu memoriju,
- c) zaključi fiskalni račun ili reklamirani fiskalni račun sa tekućim iznosom kada u toku tiskanja računa dođe do popunjavanja kapaciteta elektroničkog žurnala na manje od 300 preostalih linija teksta,
- d) onemogući tiskanje svih drugih dokumenata osim dnevnog, periodičnog izvještaja i potvrde o uspješnom slanju podataka preko terminala kada broj preostalih linija za upis u elektronički žurnal postane manji od 300,
- e) omogući očitavanje sadržaja elektroničkog žurnala u računalo preko odgovarajućeg porta ili terminala ugrađenog u kućište fiskalnog uređaja,
- f) onemogući zamjenu žurnala novim bez skidanja servisne plombe.

Članak 14.

Fiskalna memorija

- (1) Fiskalni uređaj mora posjedovati poseban zaštićen fiskalni modul u kojem se nalazi fiskalna memorija koja obezbjeđuje da jednom upisani podaci ne mogu da se mijenjaju niti brišu u roku od 5 godina, neovisno od napajanja fiskalnog uređaja.
- (2) Fiskalni uređaj mora imati takvu izvedbu fiskalnog modula koja onemogućava pristup fiskalnoj memoriji bez skidanja fiskalne plombe ili dijela kućišta u kojem se nalazi fiskalna memorija.
- (3) Fiskalni uređaj mora imati takvu izvedbu fiskalne memorije da u nju trajno smjesti IBFM, jedinstveni identifikacioni broj obveznika zakona (JIB sa 13 znamenki) i/ili porezni broj obveznika Zakona o PDV-u (PDV broj sa 12 znamenki ukoliko je obveznik registriran za PDV ili sekvenca „000000000000“ ukoliko obveznik nije registriran za PDV), kao i vremensku odrednicu fiskalizacije fiskalnog uređaja.
- (4) U slučaju realizacije fiskalnog uređaja kao fiskalne kase-pisača, fiskalni uređaj mora imati takvu izvedbu fiskalne memorije da se u nju unese trajno identifikacijska oznaka softverske aplikacije (IOSA) i omogući najmanje 30 promjena IOSA nakon skidanja servisne plombe. Prilikom

svake promjene IOSA, fiskalni uređaj treba da otiska informaciju o broju preostalih mogućih promjena.

- (5) Fiskalni uređaj mora imati takvu izvedbu fiskalne memorije da u nju smjesti najmanje 1850 dnevnih izvještaja sa digitalnim potpisom sa po standardnom MD5 algoritmu koji obuhvataju: vremenske odrednice sačinjavanja dnevnog izvještaja, redni broj dnevnog izvještaja, brojeve prvog i posljednjeg fiskalnog računa i reklamiranog fiskalnog računa izdatog u zabranjenom periodu na koji se dnevno izvještaj odnosi, broj evidentiranih storniranih artikala i broj evidentiranih artikala u periodu na koje se izvještaj odnosi, broj reklamiranih storniranih artikala i broj reklamiranih artikala u periodu na koje se izvještaj odnosi, vrijednost storno evidentiranog prometa i vrijednost storno reklamiranog prometa, podatke o ostvarenom evidentiranom prometu po poreznim stopama i podatke o ostvarenom reklamiranom prometu po poreznim stopama u zabranjenom periodu na koji se dnevni izvještaj odnosi. Fiskalni uređaj treba da osigura vizuelno i tiskano obavještenje o potrebi za zamjenom fiskalnog modula prije svakog kreiranja dnevnog izvještaj u slučaju da je broj preostalih mogućih smještanja dnevnih izvještaj u fiskalnu memoriju manji od 50.
- (6) Fiskalni uređaj mora osigurati automatsko kreiranje dnevnog izvještaja 24 sata nakon izdavanja posljednjeg fiskalnog računa.
- (7) Fiskalni uređaj mora imati takvu izvedbu fiskalne memorije da u nju smjesti tačno 50 zapisa o vrsti i vremenskim odrednicama reseta, tačno 80 zapisa o vrsti i vremenskim odrednicama kraja servisiranja i tačno 30 zapisa o specifikaciji i vremenskim odrednicama promjene poreznih stopa. Pri svakom upisu po bilo kom osnovu iz stavka, fiskalni uređaj treba da otiska informaciju o broju mogućih preostalih upisa.
- (8) Prilikom svakog uključivanja fiskalnog uređaja, fiskalna memorija izvršava proceduru samotestiranja. Fiskalni uređaj treba da onemogući dalje registriranje prometa ukoliko fiskalna memorija nije prisutna ili nije ispravna, JIB i IBFM nisu jednaki onima upisanim u memoriju elektroničkog čurnala, ukoliko je došlo do popunjavanja kapaciteta fiskalne memorije po bilo kom osnovu iz stava 4 ili 5.
- (9) Svaki zapis u fiskalnoj memoriji mora imati fiksnu strukturu koja sadrži i dvobajtnu kontrolnu sumu zapisa. Na ovaj način se osigurava nepromjenjivost zapisa. Svako upisivanje u fiskalnu memoriju prati čitanje i potvrda uspješnog upisivanja podataka. Ukoliko se utvrdi greška, fiskalni uređaj mora da onemogući dalje evidentiranje prometa.
- (10) Fiskalni uređaj treba da omogući očitavanje sadržaja fiskalne memorije preko odgovarajućeg porta ili terminala ugrađenog u kućište uređaja.

Članak 15.

Operativna memorija

- (1) Fiskalni uređaj treba da posjeduje operativnu memoriju koja je takve tehnološke izrade da osigura čuvanje sadržaja operativne memorije najmanje 90 dana neovisno od napajanja. Prilikom svakog uključivanja fiskalnog uređaja, operativna memorija izvršava proceduru samotestiranja. U slučaju neispravnosti operativne memorije, bit će onemogućeno dalje registriranje prometa preko fiskalnog uređaja.
- (2) Fiskalni uređaj treba da je takve izrade da onemogućava fizičko odvajanje operativne memorije od matične ploče fiskalnog uređaja bez skidanja servisne plombe.
- (3) Fiskalni uređaj treba da posjeduje operativnu memoriju takve izrade da omogući unošenje naziva i adrese prodajnog mjesta. Fiskalni uređaj treba da onemogući promjenu naziva i adrese prodajnog mjesta bez skidanja servisne plombe.
- (4) Fiskalni uređaj treba da posjeduje operativnu memoriju takve izrade da omogući evidentiranje stanja gotovine u fiskalnom uređaju, te da štampa informaciju o stanju gotovine prilikom svakog unosa (*cash-in*) ili povlačenja službenog uloga gotovine (*cash-out*).
- (5) Fiskalni uređaj treba da posjeduje operativnu memoriju takve izrade da omogući razvrstavanje prometa prema sredstvima plaćanja (gotovina, kartica, virman, ček). Fiskalni uređaj treba da onemogući registriranje reklamiranog prometa po načinu plaćanja „gotovina“ ukoliko je službeni ulog gotovine u kasi manji od iznosa reklamacije.
- (6) Fiskalni uređaj treba da osigura barem jednu vrstu reseta operativne memorije iz članka 15. ovog pravilnika. Fiskalni uređaj treba da je takve izrade da se sadržaj operativne memorije ne može obrisati bez skidanja servisne plombe i izvršavanja odgovarajućeg reseta u zabranjenom periodu niti fizički odvojiti od matične ploče fiskalnog uređaja bez prethodnog skidanja servisne plombe.
- (7) Fiskalni uređaj treba da omogući izvršavanje reseta deblokade softvera, bez skidanja servisne plombe, ukoliko je ta vrsta reseta realizirana.
- (8) Fiskalni uređaj treba da omogući smještanje baze artikala u operativnu memoriju iz članka 32. Zakona.
- (9) Fiskalni uređaj treba da omogući promjenu cijene jedinice mjere u bazi artikala u operativnoj memoriji u zabranjenom periodu i onemogući promjenu ili brisanje svih ostalih podataka iz baze artikala u operativnoj memoriji, bez skidanja servisne plombe i izvršavanja reseta brisanja baze artikala ili reseta brisanja cjelokupnog sadržaja operativne memorije;
- (10) Fiskalni uređaj treba da omogući dodavanje novih artikala u bazu artikala u zabranjenom periodu.

Članak 16.

Programska memorija

Fiskalni uređaj treba da je takve izrade da onemogućava fizičko odvajanje programske memorije od matične ploče fiskalnog uređaja bez oštećenja servisne i programske plombe.

Prilikom svakog uključivanja fiskalnog uređaja, provodi se postupak samotestiranja programske memorije i u slučaju neispravnosti onemogućava se registriranje prometa.

Fiskalni uređaj treba da osigura čitanje sadržaja programske memorije preko porta fiskalnog uređaja.

Članak 17.

Sredstva plaćanja

Fiskalni uređaj mora podržati sljedeće sredstva plaćanja:

- a) „gotovina“ ukoliko se plaća gotovim novcem, novčanim bonovima, novčanim poklon čestitkama, internim karticama i sličnim instrumentima plaćanja,
- b) „kartica“ ukoliko se plaća platnom kreditnom ili debitnom karticom,
- c) „virman“ ukoliko se plaća općim nalogom za prijenos sa računa (virmanom),
- d) „ček“ ukoliko se plaća čekom.

Članak 18.

Vrste reseta

Fiskalni uređaj mora da omogući implementaciju bar jedne vrste od navedenih reseta:

- a) brisanje cjelokupnog sadržaja operativne memorije (reset tipa C),
- b) brisanje podataka o ostvarenom evidentiranom prometu i ostvarenom reklamiranom prometu u operativnoj memoriji (reset tipa P),
- c) brisanje baze artikala u operativnoj memoriji (reset tipa B),
- d) deblokadu softvera bez brisanja cjelokupnog sadržaja operativne memorije,
- e) podataka o ostvarenom evidentiranom prometu i ostvarenom reklamiranom prometu i baze artikala u operativnoj memoriji (reset tipa D).

Fiskalni uređaj treba da onemogući izvršavanje reseta tipa B, C i P bez skidanja servisne plombe.

Članak 19.

Povrat sadržaja operativne memorije

Fiskalni uređaj mora da omogući automatsku obnovu sadržaja operativne memorije iz memorije elektroničkog žurnala sa naredbom potvrde sata realnog vremena nakon izvršenog reseta tipa C ili P.

U slučaju nemogućnosti obnove sadržaja zbog neispravnosti elektroničkog žurnala, ili nekog drugog razloga, fiskalni uređaj treba da onemogući dalje registriranje prometa.

Članak 20.

Vrste servisiranja

Fiskalni uređaj mora da onemogući pristup unutrašnjosti fiskalnog uređaja, a naročito programskoj i fiskalnoj plombi bez skidanja servisne plombe.

Vrste servisiranja su:

- a) „N“ - neosnovano zahtjevano servisiranje;
- b) „T“ - tehnički pregled;
- c) „B“ - popravka neispravnosti bez skidanja programske i fiskalne plombe;
- d) „P“ - popravka neispravnosti sa skidanjem programske plombe;
- e) „F“ - popravka neispravnosti sa skidanjem fiskalne plombe;
- f) „O“ - popravka neispravnosti sa skidanjem programske i fiskalne plombe;
- g) „K“ - izmjena sadržaja programske memorije;
- h) „M“ - zamjena fiskalnog modula;
- i) „I“ - izmjena sadržaja programske memorije i zamjena fiskalnog modula.

Fiskalni uređaj mora imati mogućnost implementacije svih navedenih vrsta servisiranja i smještanje u fiskalnu memoriju 80 zapisa o vrsti servisiranja i vremenskim odrednicama početka i kraja servisiranja.

Fiskalni uređaj mora onemogućiti dalje registriranje prometa pomoću fiskalnog uređaja, nakon pohranjivanja u fiskalnu memoriju 80 zapisa o vrsti i vremenskim odrednicama početka i kraja servisiranja i omogućiti očitavanja sadržaja fiskalne memorije nakon pohranjivanja u fiskalnu memoriju 80 zapisa o vrsti i vremenskim odrednicama servisiranja.

Članak 21.

Dodatna oprema fiskalnog uređaja

Obveznik može fiskalni uređaj povezati sa dodatnom opremom, kao što je: nadređeni računalo, bar kod čitač, vaga, dodatni pisač i dr.

Članak 22.

Potvrda kvaliteta

Fiskalni uređaj mora da zadovoljava najstrožije zahtjeve kvaliteta, što je označeno priloženim certifikatom o oznaci "**CE**" (**European conformance CE mark**).

Svi drugi tehnološki, tehnički i softverski dijelovi (dodaci) sukladno napretku informacijske tehnologije moraju takođe zadovoljavati navedeni zahtjev kvaliteta.

III KARAKTERISTIKE SOFTVERSKE APLIKACIJE

Članak 23.

Vrste softverskih aplikacija

(1) Softverska aplikacija može da bude realizirana kao:

- a) kompletan softver ili softverski paket za praćenje prometa roba i usluga sa funkcionalnošću tiskanja na fiskalnom pisaču ili fiskalnoj kasi-pisaču,
- b) softverski modul, dio kompleksnijeg softverskog paketa, za komunikaciju sa fiskalnim pisačem ili fiskalnom kasom-pisačem i
- c) upravljački programski modul (drajver) za fiskalni pisač u bilo kojoj izvedbi.

(2) Realizacija komunikacije softverske aplikacije sa fiskalnim uređajem nije ograničena dokle god fiskalni sustav funkcionira u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima.

(3) Softverska aplikacija mora da osigura da fiskalni uređaj tiska IBK i sve prometovane stavke i iste upisuje u operativnu memoriju fiskalnog uređaja.

(4) Softverska aplikacija mora da osigura mogućnost identificiranja softverske aplikacije putem IOSA koja mora da bude nedostupna za prikaz i izmjenu neovlaštenim osobama i koji služi za obezbjeđivanje ekskluzivnog pristupa softverske aplikacije fiskalnom uređaju.

Članak 24.

Funkcionalne karakteristike softverske aplikacije

(1) Softverska aplikacija mora biti osposobljena da:

- a) osigura kasiru vizualno praćenje evidentiranja, storniranja i reklamiranja prometa na monitoru nadređenog računala,
- b) osigura identičnost, odnosno sinkronizaciju baze artikala u fiskalnom uređaju sa bazom artikala u nadređenom računalu,
- c) osigura istovremeno tiskanje dokumenata i upis u elektronički žurnal,
- d) osigura istovremeno tiskanje svakog pojedinačno evidentiranog prometa na fiskalnom računu i upis u elektronički žurnal,
- e) osigura istovremeno tiskanje svakog pojedinačno storniranog evidentiranog prometa na fiskalnom računu i upis u elektronički žurnal,
- f) osigura istovremeno tiskanje svakog pojedinačno reklamiranog prometa na reklamiranom fiskalnom računu i upis u elektronički žurnal,
- g) osigura istovremeno tiskanje svakog pojedinačno storniranog reklamiranog prometa na reklamiranom fiskalnom računu i upis u elektronički žurnal,
- h) omogući tiskanje testnih dokumenata u testnom režimu isključivo prije fiskalizacije, prema pravilniku o izgledu fiskalnih, nefiskalnih i testnih dokumenata, značenju pojedinih podataka sadržanih u fiskalnim dokumentima i konturama, obliku i sadržaju fiskalnog loga,
- i) omogući tiskanje nefiskalnih dokumenata isključivo prema Pravilniku o izgledu fiskalnih, nefiskalnih i testnih dokumenata, značenju pojedinih podataka sadržanih u fiskalnim dokumentima i konturama, obliku i sadržaju fiskalnog loga,
- j) osigura tiskanje baze artikala fiskalnog uređaja,
- k) onemogući dalje registriranje prometa pomoću nadređenog računala u odsustvu papirne trake u fiskalnom uređaju,
- l) onemogući dalje registriranje prometa pomoću nadređenog računala u slučaju neispravnosti fiskalnog uređaja.

(2) U slučaju da je softverska aplikacija realizirana na način opisan točkama b) i c), stavak 1. članak 26., ista mora da osigura izdavanje svih fiskalnih dokumenata neovisno od rada programa za praćenje prometa roba i usluga na prodajnom mjestu.

Članak 25.

Vrste servisiranja softverske aplikacije

Vrste servisiranja softverske aplikacije su:

- a) neosnovano zahtjevano servisiranje,

- b) tehnički pregled i
- c) reinstalacija softverske aplikacije.

IV KARAKTERISTIKE TERMINALA

Članak 26.

Vrste terminala

Terminal je uređaj koji omogućava daljinsko očitavanje sadržaja fiskalne memorije i elektroničkog žurnala te izdavanje naloga fiskalnom uređaju za tiskanje potvrde o uspješnosti prijenosa na server Porezne uprave.

Terminal može biti realiziran kao

- (1) neovisan eksterni uređaj uređaj, povezan sa fiskalnim uređajem preko spoljnog porta fiskalnog uređaja ili
- (2) unutarnji uređaj povezan sa fiskalnim uređajem preko unutarnjeg porta fiskalnog uređaja.

Članak 27.

Servisna plomba

Terminal posjeduje servisnu plombu koja sprječava otvaranje kućišta terminala i pristup unutrašnjosti terminala.

Članak 28.

Vrste servisiranja terminala

Vrste servisiranja terminala su:

- a) neosnovano zahtjevano servisiranje,
- b) tehnički pregled,
- c) popravka neispravnosti
- d) izmjena sadržaja programske memorije.

Članak 29.

Operativna memorija terminala

Terminal treba da posjeduje operativnu memoriju takve izrade koja će omogućiti čuvanje jednom upisanih podataka u trajanju od najmanje 30 dana nakon prekida napajanja.

Članak 30.

Vrste reseta terminala

Vrste reseta terminala su:

- a) brisanje cjelokupnog sadržaja operativne memorije i
- b) brisanje posljednje primljene komande u operativnoj memoriji.

Članak 31.

Naredbe terminalu i poruke terminala

Terminal mora da šalje standardne FTP naredbe označene masnim slovima iz Tablice standardnih FTP naredbi (ASCII tekst), koja se nalazi u Prilogu FTPN ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Terminal mora da prepozna standardne FTP poruke iz Tablice standardnih FTP poruka, koja se nalazi u Prilogu FTTP ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 32.

Opći zahtjevi

Terminal mora da:

- a) ima ugrađen port za povezivanje sa fiskalnim uređajem,
- b) omogući bar jednu vrstu reseta terminala iz članka 30. ovog Pravilnika,
- c) ima ugrađen sata realnog vremena sa baterijskim napajanjem,
- d) onemogući pristup unutrašnjosti terminala i *SIM Card (Subscriber Identity Module Card)* pretplatničkoj identifikacijskoj kartici, bez skidanja servisne plombe,
- e) omogući bežičnu komunikaciju sa serverom Porezne uprave preko *GPRS (General Packet Radio Service)* mreže mobilne telefonije namijenjene za prijenos podataka,

- f) omogućiti rad u *VPN (Virtual Private Network)* virtualnoj privatnoj mreži koju osigura operater mobilne telefonije,
- g) omogućiti upotrebu *FTP (File Transfer Protocol)* protokola za prijenos datoteka između terminala i servera Porezne uprave i
- h) omogućiti sinkroniziranje sata realnog vremena terminala sa satom realnog vremena servera Porezne uprave pomoću *NTP (Network Time Protocol)* mrežnog vremenskog protokola, prilikom svakog slanja podataka do servera Porezne uprave ili da sinkronizira vrijeme sa GSM mrežom koju koristi ukoliko mreža osigurava tu mogućnost.

Ukoliko terminal posjeduje drugi port za povezivanje sa dodatnom opremom fiskalnog uređaja, terminal mora da:

- a) omogućiti transparentnu vezu fiskalnog uređaja sa dodatnom opremom fiskalnog uređaja kroz terminal dok terminal ne komunicira sa fiskalnim uređajem,
- b) onemogućiti vezu fiskalnog uređaja sa dodatnom opremom fiskalnog uređaja kroz terminal, za vrijeme dok terminal komunicira sa fiskalnim uređajem.

Članak 33.

Karakteristike prava pristupa

Terminal mora da:

- a) omogućiti definiranje korisničkog imena i lozinke za pristup VPN mreži,
- b) omogućiti definiranje adrese servera PU,
- c) omogućiti definiranje korisničkog imena i lozinke za pristup serveru PU,
- d) omogućiti definiranje naziva direktorijuma u serveru PU u koji se pohranjuju poslani podaci,
- e) omogućiti definiranje naziva direktorijuma u serveru PU iz koga se čitaju naredbe i
- f) omogućiti promjenu unesenih podataka iz tačaka a), b), c), d) i e) ovog stava preko porta terminala koji može biti realiziran kao:

- bežični (GSM) port, kome se pristupa slanjem konfiguracijske poruke putem GSM mreže koristeći lozinku koja je jedinstvena za taj tip terminala,

- unutarnji port terminala, kome se pristupa nakon skidanja servisne plombe sa opcionim stavljanjem kratkospojnika na tiskanoj ploči terminala,

- spoljnji port terminala, kome se pristupa slanjem konfiguracijske poruke koristeći lozinku koja je jedinstvena za taj tip terminala.

Članak 34.

Minimalni skup naredbi koje izvršava terminal

Minimalni skup komandi koje terminal mora da izvršava čine sljedeće naredbe:

- a) zadavanje vremenske odrednice slanja podataka ka serveru PU,
- b) zadavanje perioda i vremena slanja podataka ka serveru PU,
- c) zahtjev za slanje datoteke sa svim servisiranjima iz fiskalne memorije,
- d) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o servisiranjima koji još nisu poslani iz fiskalne memorije,
- e) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o servisiranjima u zadanom vremenskom periodu iz fiskalne memorije,
- f) zahtjev za slanje datoteke sa svim resetima iz fiskalne memorije,
- g) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o resetima koji još nisu poslani iz fiskalne memorije,
- h) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o resetima u zadanom vremenskom periodu iz fiskalne memorije,
- i) zahtjev za slanje datoteke sa svim promjenama poreznih stopa iz fiskalne memorije,
- j) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o promjenama poreznih stopa koje još nisu poslani iz fiskalne memorije,
- k) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o promjenama poreznih stopa u zadanom vremenskom periodu iz fiskalne memorije,
- l) zahtjev za slanje datoteke sa svim ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima iz svih dnevnih izvještaja iz fiskalne memorije,
- m) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o svim ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema pravnim osobama iz elektroničkog žurnala,
- n) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima u zadanom vremenskom periodu iz fiskalne memorije,
- o) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema pravnim osobama iz elektroničkog žurnala u zadanom vremenskom periodu,
- p) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima koji još nisu poslani iz fiskalne memorije,

- r) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema pravnim osobama iz elektroničkog žurnala koji još nisu poslani.

Članak 35.

Karakteristika pristupa serveru

Terminal mora da:

- a) omogući prijem naredbi sa servera PU,
- b) omogući automatsko ili ručno aktiviranje očitavanja podataka iz fiskalnog uređaja,
- c) omogući očitavanje podataka iz fiskalnog uređaja preko porta fiskalnog uređaja, kao što su: JIB, IBFM, vrsta i vremenske odrednice servisiranja, vrsta i vremenske odrednice reseta, specifikacija i vremenska odrednica promjene poreznih stopa, vremenska odrednica formiranja dnevnog izvještaja, vrijednosti ostvarenog evidentiranog prometa po poreznim stopama, vrijednosti ostvarenog reklamiranog prometa po poreznim stopama, broj posljednjeg fiskalnog računa prije formiranja dnevnog izvještaja, broj posljednjeg reklamiranog fiskalnog računa prije formiranja dnevnog izvještaja i sl.,
- d) aktivira prvu vizualnu indikaciju 12 sati prije vremenske odrednice slanja zahtjevanih podataka do servera PU uz zvučnu indikaciju koja će se ponavljati svakih 15 minuta do momenta uspješnog slanja,
- e) deaktivira prvu vizualnu indikaciju i aktivira drugu vizualnu indikaciju za vrijeme čitanja podataka iz fiskalnog uređaja,
- f) deaktivira drugu vizualnu indikaciju i aktivira treću vizualnu indikaciju za sve vrijeme dok očitani podaci nisu ispravno preneseni serveru PU,
- g) omogući prijenos podataka do servera PU,
- h) omogući prijem odziva servera PU,
- i) omogući detekciju ispravnosti prijensa podataka na osnovu primljenog odziva servera PU i prosljedi nalog fiskalnom uređaju za tiskanje potvrde o uspješnom prijensu,
- j) omogući ponovni prijenos zahtjevanih podataka ka serveru PU u zadato vrijeme, najviše definiran broj puta na dan u definiranim vremenskim intervalima, u slučaju prethodnog neispravnog prijensa podataka do servera PU sukladno prilogu VSD – vrijeme slanja datoteka.

Članak 36.

Karakteristika kreiranje datoteka i naziva datoteka

Terminal mora da:

- a) provjerava ispravnost naziva datoteke sa naredbama,
- b) omogući izvršavanje naredba iz članka 31. ovog Pravilnika pročitanih iz datoteke sa naredbama,
- c) kreira naziv datoteke sa servisiranjima i omogući kreiranje datoteke sa podacima o servisiranjima

- d) kreira naziv datoteke sa resetima i omogući kreiranje datoteke sa podacima o resetima
- e) kreira naziv datoteke sa promjenama poreznih stopa i omogući kreiranje datoteke sa podacima o promjenama poreznih stopa
- f) kreira naziv datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima iz fiskalne memorije i omogući kreiranje datoteke sa podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima iz fiskalne memorije
- g) kreira naziv datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema pravnim osobama iz elektroničkog žurnala i omogući kreiranje datoteke sa podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema pravnim osobama iz elektroničkog žurnala.

Članak 37.

Datoteka sa naredbama

Format datoteke sa naredbama naveden je u prilogu DN koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Članak 38.

Datoteka sa servisiranjima

Format datoteke sa podacima o servisiranjima je naveden u prilogu DS koji čini sastavni dio ovog pravilnika. Redni broj datoteke sa servisiranjima je trocifreni broj u formatu "NNN" koji se:

- a) postavlja na vrijednost nula (0) prilikom inicijaliziranja terminala,
- b) uvećava za jedan nakon formiranja naziva datoteke sa servisiranjima sa rednim brojem manjim od maksimalne vrijednosti rednog broja datoteke (999),
- c) postavlja na vrijednost nula (0) posle formiranja naziva datoteke sa servisiranjima sa rednim brojem koji je jednak maksimalnoj vrijednosti rednog broja datoteke (999).

Članak 39.

Datoteka sa resetima

Format datoteke sa podacima o resetima je naveden u prilogu DR koji čini sastavni dio ovog pravilnika. Redni broj datoteke sa resetima je trocifreni broj u formatu "NNN" koji se:

- a) postavlja na vrijednost nula (0) prilikom inicijaliziranja terminala,
- b) uvećava za jedan nakon formiranja naziva datoteke sa resetima sa rednim brojem manjim od maksimalne vrijednosti rednog broja datoteke (999),
- c) postavlja na vrijednost nula (0) nakon formiranja naziva datoteke sa resetima sa rednim brojem koji je jednak maksimalnoj vrijednosti rednog broja datoteke (999).

Članak 40.

Datoteka sa promjenama poreznih stopa

Format datoteke sa podacima o promjenama poreznih stopa je naveden u prilogu DP koji čini sastavni dio ovog pravilnika. Redni broj datoteke sa promjenama poreznih stopa je trocifreni broj u formatu „NNN“ koji se:

- a) postavlja na vrijednost nula (0) prilikom inicijaliziranja terminala,
- b) uvećava za jedan posle formiranja naziva datoteke sa promjenama poreznih stopa sa rednim brojem manjim od maksimalne vrijednosti rednog broja datoteke (999),
- c) postavlja na vrijednost nula (0) posle formiranja naziva datoteke sa promjenama poreznih stopa sa rednim brojem koji je jednak maksimalnoj vrijednosti rednog broja datoteke (999).

Članak 41.

Datoteka sa prometima po poreznim stopama

Format datoteke sa podacima o prometima po poreznim stopama je naveden u prilogu DPPS koji čini sastavni dio ovog pravilnika. Redni broj datoteke sa prometima po poreznim stopama je petocifreni broj u formatu „NNNNN“ koji se:

- a) postavlja na vrijednost nula (0) prilikom inicijaliziranja terminala,
- b) uvećava za jedan posle formiranja naziva datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima sa rednim brojem manjim od maksimalne vrijednosti rednog broja datoteke (99999),
- c) postavlja na vrijednost nula (0) posle formiranja naziva datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima sa rednim brojem koji je jednak maksimalnoj vrijednosti rednog broja datoteke (99999)

Članak 42.

Datoteka sa prometima prema pravnim osobama

Format datoteke sa podacima o prometima prema pravnim osobama je naveden u prilogu DPPO koji čini sastavni dio ovog pravilnika. Redni broj datoteke sa

prometima prema pravnim osobama je petocifreni broj u formatu „NNNNN“ koji se:

- a) postavlja na vrijednost nula (0) prilikom inicijaliziranja terminala,
- b) uvećava za jedan posle formiranja naziva datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima sa rednim brojem manjim od maksimalne vrijednosti rednog broja datoteke (99999),
- c) postavlja na vrijednost nula (0) posle formiranja naziva datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima sa rednim brojem koji je jednak maksimalnoj vrijednosti rednog broja datoteke (99999).

Članak 43.

Korisničke funkcije terminala

Terminal može da osigura zadavanje korisničkih naredbi fiskalnom uređaju, kao što su: promjena cijene jedinice mjere, ažuriranje baze artikala, čitanje baze artikala, očitavanje liste prodatih artikala, očitavanje liste reklamiranih artikala i sl.

Terminal može da osigura izvršavanje i drugih korisničkih funkcija na prodajnom mjestu, koje nisu direktno povezane sa fiskalnim uređajem, kao što su: dopuna SIM kartica za mobilne telefone, uplata LOTO kombinacija, emitovanje marketinških poruka na dodatnom displeju, umrežavanje slot mašina, umrežavanje čitača platnih kartica, alarmiranje usljed požara ili neovlaštenog ulaska u prodajni objekat, prijenos videa, slike i zvuka sa sigurnosne kamere i mikrofona i sl.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 44.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Broj: 05-02-1326/10

Sarajevo, ožujak 2010.godine

MINISTAR

Vjekoslav Bevanda

Prilog FTPN – Tabela standardnih FTP naredbi

Naredba	Značenje naredbe (na engleskom jeziku)
ABOR	Abort data connection process.
ACCT <account>	Account for system privileges.
ALLO <bytes>	Allocate bytes for file storage on server.
APPE <filename>	Append file to file of same name on server.
CDUP <dir path>	Change to parent directory on server.
CWD <dir path>	Change working directory on server.
DELE <filename>	Delete specified file on server.
HELP <command>	Return information on specified command.
LIST <name>	List information if name is a file or list files if name is a directory.
MODE <mode>	Transfer mode (S=stream, B=block, C=compressed).
MKD <directory>	Create specified directory on server.
NLST <directory>	List contents of specified directory.
NOOP	Cause no action other than acknowledgement from server.
PASS <password>	Password for system log-in.
PASV	Request server wait for data connection.
PORT <address>	IP address and two-byte system port ID.
PWD	Display current working directory.
QUIT	Log off from the FTP server.
REIN	Reinitialize connection to log-in status.
REST <offset>	Restart file transfer from given offset.
RETR <filename>	Retrieve (copy) file from server.
RMD <directory>	Remove specified directory on server.
RNFR <old path>	Rename from old path.
RNTO <new path>	Rename to new path.
SITE <params>	Site specific parameters provided by server.
SMNT <pathname>	Mount the specified file structure.
STAT <directory>	Return information on current process or directory.
STOR <filename>	Store (copy) file to server.
STOU <filename>	Store file to server name.
STRU <type>	Data structure (F=file, R=record, P=page).
SYST	Return operating system used by server.
TYPE <data type>	Data type (A=ASCII, E=EBCDIC, I=binary).
USER <username>	User name for system log-in.

Prilog FTTP – Tablica standardnih FTP poruka

Kod odziva	ASCII tekst za dodatno objašnjenje koda odziva (na engleskom)
110	Restart marker at MARK yyyy=mmmm (new file pointers).
120	Service ready in nnn minutes.
125	Data connection open, transfer starting.
150	Open connection.
200	OK.
202	Command not implemented.
211	(System status reply).
212	(Directory status reply).
213	(File status reply).
214	(Help message reply).
215	(System type reply).
220	Service ready.
221	Log off network.
225	Data connection open.
226	Close data connection.
227	Enter passive mode (IP address, port ID).
230	Log on network.
250	File action completed.
257	Path name created.
331	Password required.
332	Account name required.
350	File action pending.
421	Service shutting down.
425	Cannot open data connection.
426	Connection closed.
450	File unavailable.
451	Local error encountered.
452	Insufficient disk space.
500	Invalid command.
501	Bad parameter.
502	Command not implemented.
503	Bad command sequence.
504	Parameter invalid for command.
530	Not logged onto network.

532	Need account for storing files.
550	File unavailable.
551	Page type unknown.
552	Storage allocation exceeded.
553	File name not allowed.

Prilog DN – Datoteka sa naredbama

1.	Naziv datoteke	IBFU i oznaka naredbe datoteke XXNNNNNcmd.dat
2.	Zahtjev za slanjem svih podataka istog tipa iz memorije fiskalnog uređaja na osnovu 5. do 8. Zadati vremenski period se računa od vremenske odrednice fiskalizacije do vremenske odrednice formiranja posljednjeg dnevnog izvještaja.	ALL<CR><LF>
3.	Zahtjev za slanjem podataka istog tipa iz memorije fiskalnog uređaja koji nisu poslani na osnovu 5. do 9. Zadati vremenski period se računa od vremenske odrednice formiranja posljednjeg dnevnog izvještaja čiji su zapisi poslani do vremenske odrednice formiranja posljednjeg dnevnog izvještaja čiji zapisi nisu poslani.	LAST<CR><LF>
4.	Zahtjev za slanjem podataka iz memorije fiskalnog uređaja u vremenskom periodu počev od 00:00 početnog datuma zaključno sa 23:59 krajnjeg datuma. Format datuma je ddmmyy, pri čemu je: dd = dan, mm = mesec i yy = godina – 2000 Zadati vremenski period se računa od vremenske odrednice formiranja posljednjeg dnevnog izvještaja prije početka vremenskog perioda do vremenske odrednice formiranja posljednjeg dnevnog izvještaja prije kraja vremenskog perioda.	PERIOD< > <početni datum>< > <krajnji datum> <CR><LF>
5.	Zahtjev za slanjem podataka o servisiranjima iz fiskalne memorije. Datoteka se šalje samo ako je bilo servisiranja u zadatom vremenskom periodu.	SERV<CR><LF>
6.	Zahtjev za slanjem podataka o resetima iz fiskalne memorije. Datoteka se šalje samo ako je bilo reseta u zadatom vremenskom periodu.	RESET<CR><LF>

7.	Zahtjev za slanjem promjena poreznih stopa iz fiskalne memorije. Datoteka se šalje samo ako je bilo promjena poreznih stopa u zadatom vremenskom periodu.	TAX<CR><LF>
8.	Zahtjev za slanjem ostvarenih evidentiranih i ostvarenih reklamiranih prometa po poreznim stopama iz dnevnih izvještaja iz fiskalne memorije. Datoteka se šalje uvijek.	SALE<CR><LF>
9.	Zahtjev za slanjem ostvarenih evidentiranih i ostvarenih reklamiranih prometa prema pravnim osobama iz elektroničkog žurnala. Datoteka se šalje uvijek.	LEGAL<CR><LF>
10.	Datum i vrijeme kada terminal šalje podatke na osnovu prethodnih naredbi od 2. do 9. Format datuma je ddmmyy, pri čemu je: dd = dan, mm = mjesec i yy = godina – 2000 Ukoliko se koristi format perioda NN, tada se zahtjeva slanje podataka posle NN dana od prethodnog zadatog datuma slanja. Format vremena je hhmmss, pri čemu je: hh = sat, mm = minut i ss = sekunda	SEND< > <datum / period>< > <vrijeme><CR><LF>
11.	Podrazumijevana naredbodavna datoteka: ako je terminal inicijaliziran ili ako je terminal priključen na fiskalni uređaj sa različitim IBFM. <Vrijeme> je trenutno vrijeme.	ALL SERV RESET TAX TURN SEND 00 <vrijeme><CR><LF>
12.	Podrazumevana naredbodavna datoteka: ako ne postoji naredbodavna datoteka ili je naredbodavna datoteka neispravnog formata (na primjer: ne postoji naredba SEND u naredbodavnoj datoteci, sintaksa naredbi je pogrešna, itd.). <Vrijeme> se uzima iz poslednje ispravno primljene naredbodavne datoteke ili prethodne podrazumjevane naredbodavne datoteke.	LAST SERV RESET TAX TURN INVOICE SEND 01 <vrijeme><CR><LF>

Primjer datoteke sa naredbama

AA12345cmd.

LAST

SERV

RESET

TAX

SALE

INVOICE

SEND 7 201045

Prilog VSD – Vrijeme slanja datoteke

1.	Nakon inicijaliziranja terminala	Odmah nakon inicijaliziranja
2.	U slučaju nemogućnosti komunikacije	Pokušava se sa slanjem svake zahtjevane datoteke tri puta svakog dana dok se ispravna datoteka ne primi od strane FTP servera
3.	Na osnovu naredbe	Odmah po čitanju fiskalne memorije ako terminal nije komunicirao u zadato vrijeme (npr. bio je isključen)
	SEND< >	Nakon <period> dana od posljednjeg zadatog datuma slanja u zadato vrijeme, ukoliko postoji komunikacija bez problema
	<period>< >	Nakon <period> dana od posljednjeg zadatog datuma slanja u zadato vrijeme plus 2 minuta ukoliko postoji problem u komunikaciji
	<vrijeme><CR><LF>	Nakon <period> dana od posljednjeg zadatog datuma slanja u zadato vrijeme plus 4 minuta ukoliko postoji problem u komunikaciji koji duže traje
		Narednog dana u zadato vrijeme kada se upostavi komunikacija
		Nekog dana u budućnosti u zadato vrijeme
4.	Na osnovu naredbe	Odmah po čitanju fiskalne memorije ako terminal nije komunicirao u zadato vrijeme (npr. bio je isključen)
		Zadatog datuma u zadato vrijeme, ukoliko postoji

SEND< >	komunikacija bez problema
<datum>	Zadatog datuma u zadato vrijeme plus 2 minuta ukoliko postoji problem u komunikaciji
<vrijeme><CR><LF>	Zadatog datuma u zadato vrijeme plus 4 minuta ukoliko postoji problem u komunikaciji koji duže traje
	Narednog dana u zadato vrijeme ukoliko je prethodnog dana postojao problem u komunikaciji
	Nekog dana u budućnosti u zadato vrijeme, kada se uspostavi komunikacija

Prilog DS – format datoteke sa servisiranjima

1.	Naziv datoteke	IBFU, oznaka i redni broj datoteke sa servisiranjima XXNNNNNservNNN.dat
2.	13 cifri JIB i SPACE (20H)	NNNNNNNNNNNNNN< >
3.	2 znaka i 6 znamenki IBFM	XXNNNNNN
4.	CARRIAGE RETURN (0DH) i LINE FEED (0AH)	<CR><LF>
5.	6 cifri datuma i vremena početka prvog servisiranja u datoteci i SPACE, pri čemu je: dd = dan, mm = mjesec i yy = godina – 2000	ddmmyy< >
6.	4 cifre vremena početka prvog servisiranja i SPACE, pri čemu je: hh = sat i mm = minut	hhmm< >
7.	znak vrste servisiranja iz latiničnog skupa slova: N, T, B, P, F, O, K, M ili I	N, T, B, P, F, O, K, M ili I
8.	6 cifri datuma kraja prvog servisiranja u datoteci i SPACE, pri čemu je: dd = dan, mm = mesec i yy = godina – 2000	ddmmyy< >
9.	4 cifre vremena kraja prvog servisiranja i SPACE, pri čemu je: hh = sat i mm =	hhmm< >

	mesec i yy = godina – 2000	
6.	4 cifre vremena promjene poreznih stopa i SPACE, pri čemu je: hh = sat i mm = minut	hhmm< >
7.	cifre vrijednosti porezne stope "A" pomnožene sa 100 i SPACE za definiranu poreznu stopu, a * i SPACE za nedefiniranu poreznu stopu	#NNN< > ili *< >
8.	cifre vrijednosti porezne stope "E" pomnožene sa 100 i SPACE za definiranu poreznu stopu, a * i SPACE za nedefiniranu poreznu stopu	#NNN < > ili *< >
9.	cifre vrijednosti porezne stope "J" pomnožene sa 100 i SPACE za definiranu poreznu stopu, a * i SPACE za nedefiniranu poreznu stopu	#NNN < > ili *< >
10.	cifre vrijednosti porezne stope "K" pomnožene sa 100 i SPACE za definiranu poreznu stopu, a * i SPACE za nedefiniranu poreznu stopu	#NNN ili *
11.	cifre vrijednosti porezne stope "M" pomnožene sa 100 za definiranu poreznu stopu, a * za nedefiniranu poreznu	#NNN ili *

6.	6 cifri datuma formiranja dnevnog izvještaja i SPACE, pri čemu je: dd = dan, mm = mjesec i yy = godina – 2000	ddmmyy< >
7.	4 cifre vremena formiranja dnevnog izvještaja i SPACE, pri čemu je: hh = sat i mm = minut	hhmm< >
8.	cifre rednog broja posljednjeg fiskalnog računa obuhvaćenog dnevnim izvještajem i SPACE	#####N< >
9.	cifre rednog broja posljednjeg reklamiranog fiskalnog računa obuhvaćenog dnevnim izvještajem i SPACE	#####N< >
10.	Cifre ostvarenog evidentiranog prometa po poreznoj stopi "A" pomnožene sa 100 i SPACE	#####N< >
11.	cifre ostvarenog reklamiranog prometa po poreznoj stopi "A" pomnožene sa 100 i SPACE	#####N< >
12.	cifre ostvarenog evidentiranog prometa po poreznoj stopi "E" pomnožene sa 100 i SPACE	#####N< >
13.	cifre ostvarenog reklamiranog prometa po poreznoj stopi "E"	#####N< >

MD5 algoritmu (procedura formiranja kontrolne sume poznata registriranom)	
--	--

Primjer datoteke sa prometom iz fiskalne memorije:

AA12345sale075.dat

1234567890123 AA123451

234 010510 2011 75142 550 0 0 12345678 765432 0 0 0 0 0 0
320f3d63c55d7906b19759c086297c07

235 020510 2005 75501 559 0 0 120445 1278 0 0 0 0 0 0
218411ee9f1004f8b4db5d80004d2ba0

0f2d01e1a42caf98c2bd0421bfeddceb

Prilog DPPL – format datoteke sa prometom prema pravnim osobama iz elektroničkog žurnala

1.	Naziv datoteke	IBFU, oznaka i redni broj datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima XXNNNNNinvoiceNNNNN.dat
2.	13 cifara IBO i SPACE (20H)	NNNNNNNNNNNNNN< >
3.	2 znaka i 6 cifara IBFM-a	XXNNNNNN< >
4.	CARRIAGE RETURN (ODH) i LINE FEED (OAH)	<CR><LF>
5.	cifre rednog broja prvog dnevnog izvještaja u datoteci i SPACE	#####N< >
6.	6 cifara datuma formiranja dnevnog izvještaja i SPACE, pri čemu je: dd = dan, mm	ddmmyy< >

	računa "R" ili upisati 0 (nulu) ako je tip računa "F" i SPACE	
16.	6 cifara datuma tiskanja fiskalnog ili reklamiranog fiskalnog računa prema pravnoj osobi i SPACE, pri čemu je: dd = dan, mm = mesec i yy = godina – 2000	ddmmyy< >
17.	4 cifre vremena tiskanja fiskalnog ili reklamiranog fiskalnog računa prema pravnoj osobi i SPACE, pri čemu je: hh = sat i mm = minut	hhmm< >
18.	Cifre ostvarenog evidentiranog (za tip računa "F") ili reklamiranog prometa (za tip računa "R") po poreznoj stopi "A" pomnožene sa 100 i SPACE	#####N< >
19.	Cifre ostvarenog evidentiranog (za tip računa "F") ili reklamiranog prometa (za tip računa "R") po poreznoj stopi "E" pomnožene sa 100 i SPACE	#####N< >
20.	Cifre ostvarenog evidentiranog (za tip računa "F") ili reklamiranog prometa (za tip računa "R") po poreznoj stopi "J" pomnožene sa 100 i SPACE	#####N< >
21.	Cifre ostvarenog evidentiranog (za tip računa "F") ili	#####N< >

Primjer datoteke sa prometom prema pravnim osobama iz elektroničkog žurnala:

AA12345invoice023.dat

1234567890123 AA123451

10 140510 1555 235 25 24b2cab542806dc9d72e1e020ef94538

1234123412341 F 234 0 140510 1210 0 0 100000 0 0 0 0 0 0
307609afa01499316c8c655612d671bc

4567456712342 R 25 222 140510 1300 0 0 0 25000 0 0 0 0 0 0
8ece6ff7482501cf809c5cf004dab356

1234561234561 F 235 0 140510 1440 0 0 973000 0 0 0 0 0 0 0
7249aa7c185ae66ba087cccf6b57098d

11 150510 1605 236 27 afbb8e1ecfd6109d4b4a1ed8b870c65c

1236547891234 F 236 0 150510 0834 0 0 12500 0 0 0 0 0 0 0
1c1db8f0b32141f535ceffafbc9d0a57

8e435b8d4045ebe6b797095f82d31697

*napomena: u navedenom primjeru za dnevno izvješće 11 postoji reklamirani fiskalni račun 27, ali nije prema pravnoj osobi, pa se u ovom slučaju ne prenosi preko terminala.